

Voogdijraad
Rijkdienst Caribisch Nederland

Jaarcijfers 2022

Voogdijraad Caribisch Nederland

Inhoudsopgave

Algemeen	3
Beschermingsonderzoeken	4
Gezag & Omgang	6
(Tijdelijke) Voogdij	7
ASAA	8
Bijzonder curatorschap	10
Jeugdstrafzaken	12
Halt	14

Algemeen

Deze uitgave gaat over de jaarcijfers van 2022 van de Voogdijraad Caribisch Nederland. De instroom van meldingen en het aantal afgehandelde zaken zijn vergeleken met de instroomcijfers van eerdere jaren en gesplitst per categorie en eiland. Deze cijfers geven deels een indruk van het werkveld van de Voogdijraad en de ontwikkelingen. Sinds 2021 is de Voogdijraad genoodzaakt om te werken met een wachtlijst voor de behandeling van verzoeken. Zoals uit de cijfers blijkt, komt dit niet direct door een stijging in de instroom. Oorzaken zijn onder andere de aanhoudende capaciteitsproblemen en het groeiende aantal en diversiteit aan werkzaamheden.

De werkzaamheden van de voogdijraad zijn onder te verdelen in onderzoeken op het gebied van civiel recht en strafrecht. Bij de civiele onderzoeken zijn er vier categorieën:

beschermingsonderzoeken, gezag en omgang, (tijdelijke) voogdij en ASAA (afstand, screening pleegouders, adoptie en afstamming). Binnen de strafrechtelijke onderzoeken zijn er twee categorieën: jeugdstrafzaken en Halt. Daarnaast wordt in deze uitgave voor het eerst de taak als bijzonder curator in afstammingszaken genoemd.

Buiten deze uitgave vallen de taken die de Voogdijraad heeft op het gebied van advies over het innen en uitbetalen van kinderalimentatie, de taken als Centrale Autoriteit en overige adviestaken. De cijfers over kinderalimentatie worden in een ander document gepubliceerd.

Beschermings- onderzoeken

Ouders hebben de primaire verantwoordelijkheid voor de opvoeding van hun kinderen. Dit gaat niet altijd probleemloos. Als er problemen zijn binnen een gezin kunnen ouders hulp krijgen bij familie, vrienden of een professionele hulpverlener zoals Akceso of Jeugdzorg. Indien vrijwillige hulpverlening niet voldoende is en/of de ontwikkeling of veiligheid van een kind in gevaar komt, kan de Voogdijraad ingeschakeld worden. De Voogdijraad doet onderzoek en besluit of er een maatregel verzocht moet worden aan de rechter.

Beschermingsmaatregelen

De beschermtaken van de Voogdijraad hebben betrekking op situaties waarin de (fysieke) veiligheid en de ontwikkeling van een kind gevaar loopt. Op basis van Kinderbeschermingsonderzoeken kunnen noodzakelijke maatregelen getroffen worden als ondertoezichtstellingen, uithuisplaatsingen en gezagsbeëindigende maatregelen. In geval van spoed, kan een kind acuut voorlopig onder toezicht worden gesteld en uit huis worden geplaatst. Daarna wordt er grondig onderzoek gedaan naar een lange(re) termijn oplossing voor het kind. Het uitgangspunt is dat hulpverlening en/of behandeling zoveel mogelijk op de eilanden of in de regio plaatsvindt. Indien dit niet mogelijk is door gebrek aan faciliteiten op de eilanden, kunnen jongeren in een open- of gesloten jeugdzorginstelling worden geplaatst in Europees Nederland (EU NL).

Verzoek om onderzoek

Verzoeken tot onderzoek komen in vrijwel alle gevallen van Jeugdzorg, maar kunnen ook vanuit de rechter en enkele andere ketenpartners komen. Ook ontvangt de Voogdijraad meldingen uit het buitenland, bijvoorbeeld van Voogdijraden uit de regio of uit EU NL. Als er genoeg signalen zijn, kan de Voogdijraad ook ambtshalve een lopend onderzoek uitbreiden naar een beschermingsonderzoek of naar andere kinderen binnen een gezin. Bijvoorbeeld in een echtscheidingszaak of als er signalen zijn in een strafonderzoek.

Beschermingsonderzoeken

		2020	2021	<u>2022</u>			2020	2021	<u>2022</u>
Instroom	Bonaire	19	19	17	Afgerond	Bonaire	14	6	10
	Saba	4	2	1		Saba	1	1	1
	Statia	7	2	1		Statia	3	0	0
Totaal		30	23	19	Totaal		18	7	11

Advies en meldingen Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Burgers kunnen in eerste instantie terecht bij Akseso voor zorg en sociale hulpverlening. Denk aan hulp bij problemen thuis, vragen over opvoeding of budgetbegeleiding bij schulden. Bij Akseso bevindt zich ook het advies en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (Guiami) voor eerstelijns advies. Hier kan een burger (vermoedelijke) onveilige situaties melden of kan advies worden verkregen over welke stappen ondernomen kunnen worden. Indien nodig kan Guiami een melding doorzetten naar Jeugdzorg en/of de Voogdijraad.

Cijfers

De afgelopen 3 jaar is te zien dat de instroom van Kinderbeschermingsonderzoeken op Bonaire ongeveer gelijk blijft, en de instroom op de bovenwinden daalt. Niet alle binnengekomen verzoeken tot onderzoek zijn afgerond. Een deel hiervan staat nog op de wachtlijst. Van de afgeronde onderzoeken ging het om 5 reguliere Kinderbeschermingsonderzoeken, 5 gezags-beëindigende maatregelen en 1 gesloten jeugdzorg plaatsing in EU NL.

Gezag & Omgang

		2020	2021	2022			2020	2021	2022
Instroom	Bonaire	48	30	22	Afgerond	Bonaire	44	20	20
	Saba	2	3	2		Saba	3	1	2
	Statia	9	7	9		Statia	9	5	7
Totaal		59	40	33	Totaal		56	26	29

Als ouders gaan scheiden is het belangrijk dat zij afspraken maken over de verzorging en opvoeding van het/de kind(eren). Indien zij hierin geen overeenstemming vinden is het noodzakelijk dat een rechter tot een besluit komt. De rechter kan hierin advies vragen aan de Voogdijraad.

De Voogdijraad doet dan een gezag- en omgangsonderzoek en geeft advies aan de rechter zodat een zo passend mogelijk besluit kan worden genomen ten behoeve van het kind. Dit advies kan gaan over: het gezag over een kind, de verdeling van zorg- en opvoedtaken, de hoofdverblijfplaats van het kind en/of een omgangsregeling voor het kind en de ouder bij wie het niet woont. Soms is kinderalimentatie ook een onderdeel van dit advies.

Andere G&O zaken

Ouders kunnen ook via de Voogdijraad gezamenlijk gezag aanvragen. Deze zaken horen ook in de categorie Gezag en Omgang. Deze ouders zijn niet getrouwd, maar willen wel graag gezamenlijk gezag dragen over het (de) kind(eren). De Voogdijraad faciliteert de burger hierin door een verzoekschrift op te stellen. De rechter spreekt dit gezamenlijke gezag uit.

Overige zaken zijn wijzigingen in het ouderlijk gezag. Dit zijn bijvoorbeeld zaken waarbij een ouder tijdelijk is geschorst uit het ouderlijke gezag omdat het kind een tijdelijk voogd had. Een ouder kan daarna een verzoek indienen om hersteld te worden in het ouderlijke gezag.

Cijfers

De instroom van het aantal gezag- en omgangsonderzoeken is wederom licht gedaald op Bonaire. Op de bovenwinden blijft de instroom over de afgelopen 3 jaar stabiel. Een duidelijke verklaring is hier niet voor.

(Tijdelijke) Voogdij

		2020	2021	2022			2020	2021	2022
Instroom	Bonaire	13	38	33	Afgerond	Bonaire	14	23	23
	Saba	0	2	5		Saba	0	0	2
	Statia	10	11	10		Statia	7	10	7
Totaal		23	51	48	Totaal		21	33	32

Een minderjarige moet altijd onder het gezag staan van een volwassene. Soms kan dit gezag niet op afstand uitgeoefend worden, of komt bijvoorbeeld de ouder te overlijden waardoor een voogd nodig is. Dit geldt ook voor minderjarige moeders die zwanger zijn of een kind hebben waar zij nog niet zelf het gezag over mogen dragen (totdat zij meerderjarig zijn).

In dergelijke situaties wordt de voogdij (tijdelijk) overgedragen van de ouder(s) naar iemand anders. Een (tijdelijke) voogd is iemand die de verantwoordelijkheid, zorg en opvoeding van het kind van de ouder(s) overneemt. Een tijdelijk voogd kan ook officiële handelingen namens de minderjarige verrichten, zoals het ondertekenen van belangrijke documenten en het beheren van de financiën.

Bij het toewijzen van een (tijdelijk) voogd worden de ouders tijdelijk ontzegt uit hun ouderlijk gezag. Om het gezag weer terug te krijgen moeten ouders 'herstel in gezag' aanvragen. Het komt ook voor dat minderjarigen naar de eilanden komen of juist weg gaan, om bij familieleden te gaan wonen (opa, oma, oom of tante).

Tienerzwangerschap

Indien een minderjarige zwanger wordt, is het noodzakelijk om een tijdelijk voogd aan te wijzen. Een minderjarige kan tot 16 jaar zelf nog geen gezag hebben over een kind. Een tienermoeder kan vanaf 16 jaar een meerderjarigheidsverklaring verzoeken bij de rechter, zodat zij toch het gezag kan krijgen. De Voogdijraad kan een dergelijk verzoek indienen.

Cijfers

De instroom is vergelijkbaar met het voorgaande jaar, maar een stuk hoger dan de jaren daarvoor. Waarom de instroom in de afgelopen jaren gestegen is, is onduidelijk

ASAA

ASAA staat voor onderzoeken op het gebied van afstand, screening (ten behoeve van het opnemen van een pleegkind), adoptieverzoeken en afstamming.

Screening pleegouders

Indien aspirant pleegouders zich bij Jeugdzorg aanmelden doet de Voogdijraad een deel van de screening. Deze screening houdt in dat de Voogdijraad nagaat of er belastende informatie bekend is over de aspirant pleegouders, hun kinderen of andere bewoners op hetzelfde adres. Er wordt specifiek gekeken of deze bewoners betrokken zijn geweest bij een kindbeschermingsmaatregel. Als de Voogdijraad geen belastende informatie vindt, wordt er een verklaring van geen bezwaar afgegeven aan Jeugdzorg. Sinds de invoer van de nieuwe Algemene maatregel van Bestuur Pleegzorg BES (medio 2020), geldt dit ook voor netwerkpleeggezinnen. Netwerkpleeggezinnen bevinden zich in de sociale kring van de minderjarige, bijvoorbeeld familie of andere bekenden.

Interlandelijke adoptie

Begin 2021 heeft minister Dekker interlandelijke adoptie tijdelijk opgeschort. Vanaf dat moment was het niet meer mogelijk om kinderen uit het buitenland te adopteren. Sinds medio 2022 is dit echter wel weer mogelijk, maar met verscherpte maatregelen. In EU NL wordt een nieuw adoptiestelsel ingericht. Deze ontwikkelingen moeten ook nog voor Caribisch Nederland uitgewerkt worden tot een werkend adoptiestelsel.

Binnenlandse adoptie

Het komt wel eens voor dat een kind al jaren in een pleeggezin woont en de pleegouders het kind officieel willen adopteren. Dit verzoek wordt bij de rechter ingediend, waarna de rechter bij de Voogdijraad een adoptieonderzoek aanvraagt.

ASAA

		2020	2021	<u>2022</u>			2020	2021	<u>2022</u>
Instroom	Bonaire	15	5	3	Afgerond	Bonaire	15	5	3
	Saba	0	0	0		Saba	0	0	0
	Statia	2	1	0		Statia	2	1	0
Totaal		17	6	3	Totaal		17	6	3

Adoptie - 0

Afstamming - 0

Afstand - 0

Afstamming

Kinderen die informatie willen over hun biologische ouders, en ouders die informatie willen over een kind dat zij hebben afgestaan, kunnen terecht bij de Voogdijraad. De Voogdijraad bekijkt of de informatie beschikbaar is, en welke informatie het kind of de ouder mag bekijken. Tot op heden komen dergelijke aanvragen niet voor.

Afstand

Het gaat hier om moeders die afstand doen van hun baby. Het afstand doen van kinderen komt tot op heden niet voor in Caribisch Nederland. Wat hier mogelijk een rol in speelt is dat vrouwen die ongewenst zwanger zijn abortus laten plegen. Als vrouwen een zwangerschap niet willen afbreken is er meestal binnen de familie overeenstemming dat het kind zal worden opgevoed door bijvoorbeeld oma, tante of andere familieleden.

Cijfers

De instroom van screeningsverzoeken is de afgelopen jaren afgenomen. De verwachting is echter dat deze instroom hoger gaat worden nu netwerkpleeggezinnen ook gescreend moeten worden volgens de nieuwe Algemene maatregel van Bestuur.

Bijzonder curatorschap

De Voogdijraad kan in afstammingszaken benoemd worden tot bijzonder curator om de minderjarige in de procedure te vertegenwoordigen. Deze benoeming wordt gedaan door het Gerecht.

Afstammingszaken kunnen bijvoorbeeld gaan over: gerechtelijke vaststelling van het vaderschap, ontkenning van het door het huwelijk ontstane vaderschap, vernietiging erkenning en vervangende toestemming erkenning. Nadat de Voogdijraad benoemd is tot bijzonder curator wordt er een onderzoek uitgevoerd naar de feitelijke en juridische juistheid van de door partijen aangevoerde gronden. De bevindingen van het onderzoek worden met het Gerecht en de belanghebbenden gedeeld.

Sinds medio 2022 is de Voogdijraad voor het eerst benoemd tot bijzonder curator in enkele afstammingszaken.

Cijfers

De instroom is gestart in medio 2022. De verwachting is dat de instroom van deze soort zaken zal verhogen.

Bijzonder curatorschap

		<u>2022</u>
Instroom	Bonaire	2
	Saba	0
	Statia	0
Totaal		2
<hr/>		
		<u>2022</u>
Afgerond	Bonaire	2
	Saba	0
	Statia	0
Totaal		2

Jeugdstrafzaken

De invoering van het Jeugdstrafrecht in Caribisch Nederland gebeurde gelijktijdig met de uitbraak van de coronapandemie. Daarmee is het beeld van de jeugdstrafrechtketen in 2020 en 2021 een bijzonder en uitzonderlijk beeld. Zowel de invoering van het Jeugdstrafrecht, de coronapandemie als de bevolkingsgroei van het aantal minderjarigen op de eilanden, hebben een effect op de instroom in de keten.

De Voogdijraad heeft een belangrijke taak in jeugdstrafzaken. Sinds de inwerkingtreding van het jeugdstrafrecht, per 1 augustus 2020, is het mogelijk om een meer passend (straf)advies te geven. Dit is mogelijk door een uitbreiding van de mogelijkheden aan specifieke jeugdsancties en passende begeleiding, waarbij rekening wordt gehouden met de ontwikkeling en situatie van de minderjarige.

Vroeghulp

Wanneer een minderjarige in verzekering wordt gesteld, krijgt de Voogdijraad daarvan een melding. Op dat moment start de Voogdijraad een onderzoek die informatie oplevert voor het OM en het Gerecht, over de minderjarige en zijn situatie. Bij een inverzekeringstelling wordt dat onderzoek zo snel mogelijk verricht (binnen 2 dagen) en wordt er een advies afgegeven over het al dan niet schorsen van de minderjarige en onder welke voorwaarden. Een dergelijk onderzoek heet een 'vroeghulp'. In principe wordt er altijd geprobeerd om een minderjarige te

schorsen, met passende voorwaarden. Redenen om niet te schorsen kunnen te maken hebben met de zwaarte van het delict, de onderzoeksgronden of een multi-probleemsituatie waarbij eerst randvoorwaarden (bijv. hulp of woonruimte) georganiseerd moet worden voordat een minderjarige geschorst kan worden.

Advies ivs (schorsing)

		2020	2021	<u>2022</u>			2020	2021	<u>2022</u>
Instroom	Bonaire	4	12	18	Afgerond	Bonaire	3	12	11
	Saba	0	0	0		Saba	0	0	0
	Statia	2	3	0		Statia	2	3	0
Totaal		6	15	18	Totaal		5	15	11

Regulier strafadvies

		2020	2021	<u>2022</u>			2020	2021	<u>2022</u>
Instroom	Bonaire	2	10	8	Afgerond	Bonaire	3	5	8
	Saba	0	1	0		Saba	0	0	0
	Statia	1	2	2		Statia	2	1	2
Totaal		3	13	10	Totaal		5	6	10

Regulier strafadvies

Daarnaast geeft de Voogdijraad, na onderzoek, advies over een passende straf. Het strafadvies is gebaseerd op een risico-inventarisatie en gericht op het voorkomen van het opnieuw plegen van een strafbaar feit en het sturen van de ontwikkeling van de jongere. De Voogdijraad heeft in jeugdstrafzaken ook aandacht voor de aanpak van eventuele achterliggende problematiek.

De Voogdijraad handelt altijd met oog op het belang van de minderjarige en met het idee dat een minderjarige nog volop in ontwikkeling is. Het pedagogische karakter van het jeugdstrafrecht is verankerd in het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) en in het jeugdstrafrecht BES. Al langere tijd is het duidelijk dat het aanbod van hulpverlening en behandeling op de eilanden niet voldoende is om te voorkomen dat jongeren instromen in de justitieketen, of om de juiste ondersteuning te bieden binnen het strafrechtelijk kader.

Cijfers

In een aantal jeugdstrafzaken is de Voogdijraad door de Officier van Justitie gevraagd om advies uit te brengen over een passende strafafdoening. De afzonderlijke invloeden en de mate van het effect op de instroom zijn niet inzichtelijk te maken. Wel is duidelijk dat het aantal jeugdstrafzaken blijft stijgen.

Halt

un chèn's mas / one more chance

Met de inwerkingtreding van het jeugdstrafrecht is ook officieel gestart met Halt als buitengerechtelijke afdoening. Op basis van de wetgeving kunnen minderjarigen die voor het eerst bepaalde licht-strafbare feiten plegen (zoals vernieling en rijden zonder rijbewijs), naar Halt worden gestuurd. Ook schoolverzuimzaken vormen (mogelijke) instroom voor een Haltafdoening.

Als een minderjarige wordt doorverwezen naar Halt, wordt er een straf op maat gemaakt. Deze straf duurt minimaal 6 en maximaal 20 uur. Het Halt traject bestaat altijd uit de volgende onderdelen: gesprekken met ouders en jongere, leeropdracht(en) en het aanbieden van excuses. Als een slachtoffer liever niet mee wilt werken aan het onderdeel 'excuses', kan er een vervangend persoon worden gezocht. Dit is bijvoorbeeld een betrokken politieagent of een ander persoon. Daarnaast is een werkopdracht optioneel en afhankelijk van het aantal opgelegde uren. In het Halt traject ligt de nadruk op het pedagogische karakter van de straf. Als de minderjarige niet verder mee wilt werken volgen er maximaal 2 waarschuwingen. Als de minderjarige nog steeds niet verder wilt gaan met het traject wordt het negatief afgesloten en teruggestuurd naar de politie. Dan wordt de zaak alsnog via het Openbaar Ministerie afgedaan. Bij een positief afgerond Halt traject voorkomt de minderjarige een strafblad.

Ouderbetrokkenheid

Positief is dat tot nu toe alle ouders betrokken zijn geweest bij de Halt trajecten. Zij lijken het belang van een Halt traject in te zien. Indien eventuele slachtoffers bekend zijn, wordt er contact opgenomen met hen en wordt bekeken of zij open staan voor het ontvangen van een excuus van de minderjarige. Daar is enige terughoudendheid in op te merken. Sommige slachtoffers vinden een excuus minder van belang en hebben liever dat de schade betaald wordt.

Het doel van de afdoening is dat een minderjarige zich bewust wordt van zijn eigen gedrag en daar ook de verantwoordelijkheid voor leert dragen. Daarnaast is het doel om grensoverschrijdend gedrag tijdig af te remmen en genoegdoening te bieden aan het slachtoffer en de gemeenschap. De steun en medewerking van ouders in dit proces is heel belangrijk.

Halt

		2020	2021	<u>2022</u>			2020	2021	<u>2022</u>
Instroom	Bonaire	11	8	8	Afgerond	Bonaire	4	6	2
	Saba	0	3	3		Saba	0	0	0
	Statia	3	1	1		Statia	1	0	0
Totaal		14	12	12	Totaal		5	6	2
						Positief	4	3	1
						Negatief	1	3	1

Cijfers

In de cijfers is te zien dat zowel in 2021 als 2022 de helft van de Halt trajecten negatief werden afgerond. De minderjarigen voeren de opdrachten veelal met succes af, maar hebben moeite met het onderdeel waarin zij hun excuus moeten aanbieden (een verplicht onderdeel). De meeste slachtoffers willen liever niet meewerken aan dit onderdeel.

Daar waar de afgelopen 2 jaar een enorme stijging in het aantal jeugdstrafzaken te zien is, blijft die stijging in het aantal Haltzaken achter. Het is opmerkelijk dat het aantal Haltzaken niet eenzelfde stijging kent. Juist omdat jongeren voor lichte overtredingen een Haltafdoening kunnen krijgen.

Halt.
un chènes mas

Bonaire
Kaya Italia 10
Kralendijk

Sint Eustatius
H.M. Beatrixstraat 17
Oranjestad

Saba
Upper Road Z/N
The Bottom
(achter het politiebureau)

Gezag & Omgang

(Tijdelijke

Halt

ASAA

Alimentatie

Jeugdstrafzaken

Bescherming

Alimentati

ASAA

Gezag